

Anna Jakubiec
Oddział Zbiorów Ciągłych i Elektronicznych
Biblioteka Politechniki Krakowskiej
jakubiec@biblos.pk.edu.pl

Urszula Matoga
Oddział Udostępniania Zbiorów
Biblioteka Politechniki Krakowskiej
matoga@biblos.pk.edu.pl

Tydzień Biblioteki Politechniki Krakowskiej jako jeden ze sposobów promowania oferty biblioteki uczelnianej

Streszczenie: Spośród wielu możliwości promowania usług bibliotecznych na szczególną uwagę zasługuje włączanie się w obchody Tygodnia Bibliotek. Dla Biblioteki Politechniki Krakowskiej tworzenie takiego wydarzenia stało się niezastąpionym sposobem na przybliżanie swojej oferty użytkownikom, a dla pracujących w tej instytucji bibliotekarzy okazją do rozwijania swojej kreatywności.

Słowa kluczowe: Biblioteka Politechniki Krakowskiej; promocja; Tydzień Bibliotek; imprezy biblioteczne

Biblioteka Politechniki Krakowskiej pierwszy Tydzień Biblioteki Politechniki Krakowskiej (PK) zorganizowała w roku 2005. Początkowo miał on charakter informacyjno-szkoleniowy. Z czasem zaczęto go wzbogacać o konkursy, pikniki, spotkania z seniorami, wystawy oraz spotkania integracyjne pracowników biblioteki. Celem Tygodnia Biblioteki PK jest dotarcie do szerokiego grona studentów i pracowników uczelni, zapoznanie ich z działalnością Biblioteki PK i jej zasobami oraz zachęcenie do zapisania się i częstszego korzystania z jej zbiorów tradycyjnych i elektronicznych. Sposób organizacji Tygodnia Biblioteki PK wynika z przekonania, że przygotowywanie dodatkowych atrakcji nie może być ograniczone do przestrzeni bibliotecznej, lecz powinno być połączone z wyjściem poza jej mury, na dziedziniec uczelni. Tylko to umożliwi dotarcie do większej liczby osób, zwłaszcza tych, które jeszcze nie są użytkownikami biblioteki. W tym czasie prezentuje się nie tylko naukową stronę Biblioteki PK, lecz także ciekawych, pełnych pasji bibliotekarzy oraz bibliotekę jako miejsce, w którym spędza się czas nie tylko naukowo...

Fot. 1. Piknik Biblioteczny na dziedzińcu uczelni.
Źródło: ze zbiorów własnych autorek.

Tydzień Biblioteki PK odbywa się w połowie maja, ale spotkania grupy organizacyjnej rozpoczynają się już na przełomie listopada i grudnia. Podczas tych pierwszych „narad” trwa tzw. burza mózgów, w czasie której każdy może przedstawić propozycje atrakcji na nadchodzący Tydzień Biblioteki PK, ustalany jest wstępny program oraz rozdzielane są zadania. Liczba osób biorących udział w organizacji przedsięwzięcia jest w każdym roku inna, ale oscyluje w granicach 15. W organizację wydarzeń angażują się w różnym stopniu pracownicy każdego z oddziałów Biblioteki PK. W trakcie samej imprezy wsparciem służą nie tylko członkowie grupy organizacyjnej, ale również pozostali bibliotekarze, włączając się w prace pomocnicze, takie jak noszenie stołów i krzeseł, obsługa grilla, prace porządkowe.

Fot. 2. Odpoczynek na kocach w trakcie Pikniku Bibliotecznego
Źródło: ze zbiorów własnych auterek.

W planowanym na początku roku budżecie Biblioteki PK uwzględnia się fundusze na Tydzień Biblioteki PK. Pod uwagę brane są wszystkie materiały biurowe, gadżety promocyjne, koszty związane z piknikiem dla użytkowników, spotkaniami dla seniorów oraz imprezą integracyjną. Wysokość własnych środków finansowych przeznaczonych na organizację jest co roku inna, zależnie od zaplanowanych atrakcji. Budżet biblioteczny pokrywa w całości organizację spotkania emerytowanych pracowników Biblioteki PK, na który składa się słodki poczęstunek, napoje i dekoracja stołu. Ze środków własnych pokrywana jest również organizacja grilla podczas Pikniku Bibliotecznego.

Finansowanie tak dużego przedsięwzięcia nie może opierać się jedynie na funduszach biblioteki, dlatego co roku poszukuje się wsparcia sponsorów. Biblioteka jako instytucja państwowa nie może otrzymywać pieniędzy, dlatego organizatorzy Tygodnia Biblioteki PK zawsze zwracają się do sponsorów z prośbą o rzeczy materialne. Okresem, w którym należy rozpocząć prace w tym zakresie, jest koniec lub początek roku, kiedy w firmach czy instytucjach ustalany jest budżet. Jednymi z pierwszych, do których kierowane są prośby o wsparcie wydarzenia, są dostawcy baz, którzy w ramach przeprowadzanych szkoleń w tym okresie przekazują gadżety związane z ich produktem, np. notesy, kalendarze, długopisy, kołnotatniki, ołówki, parasole, pendrive'y, głośniki na USB, pogodynki, torby, kubki termiczne czy ściereczki do okularów. Kolejne instytucje, do których adresowana jest prośba o sponsoring, to krakowskie instytucje kultury, takie jak muzea, kina, teatry, a także parki rozrywki i parki wodne. W zależności od możliwości jednostek do rozdysponowania jest od kilku do kilkunastu biletów, jedno- i dwuosobowych, z określoną datą wykorzystania lub bezterminowych. Część placówek zamiast biletów papierowych prosi o przesłanie listy

nazwisk zwycięzców i osoby te odbierają bilety w kasach. Warto również zgłosić się z prośbą o talony na kawę lub obiad do kafeterii oraz stołówek znajdujących się na terenie kampusu uczelni lub w jego okolicy.

Ze względów prawnych ze sponsorami podpisuje się umowy barterowe – w zamian za sponsoring, loga firm umieszczane są na plakacie promującym Tydzień Biblioteki PK oraz na wkładkach do gazetki okolicznościowej pt. „Bibliodniówka” i na stronie internetowej Biblioteki PK. Wśród uczestników imprezy rozdawane są również ulotki reklamowe i informacyjne sponsorów. Biblioteka PK co roku stara się powiększać liczbę gadżetów z własnym logo obecnie są to torby ekologiczne, długopisy i notesy, a dla pracowników również koszulki, które zakładają podczas pikniku. W ten sposób bibliotekarze są łatwo rozpoznawalni. Planowane jest przygotowanie innych gadżetów – maskotek oraz exlibrisu Biblioteki PK.

Fot. 3. Pomnik patrona uczelni w koszulce bibliotecznej
Źródło: ze zbiorów własnych auterek.

Na kilka dni przed rozpoczęciem Tygodnia Biblioteki PK na każdym z wydziałów oraz na budynkach biblioteki są rozwieszane plakaty z programem oraz dystrybuowane ulotki informacyjne. Od kilku lat bardzo dobrze układa się współpraca z uczelnianym radiem „Nowinki”, na antenie którego przeprowadzane są wywiady z organizatorami, a podczas Pikniku Bibliotecznego audycja na żywo. W celu promocji wydarzenia umieszcza się informacje o nim na stronach internetowych Biblioteki PK i Politechniki Krakowskiej, a także na profilu facebookowym BPK.

Oferta wydarzeń Tygodnia Biblioteki PK zmienia się na przestrzeni lat, a dzięki pomysłowości bibliotekarzy zaangażowanych w organizację, co roku dodawane są kolejne atrakcje. Ponieważ Tydzień Biblioteki PK ma na celu przede wszystkim promowanie usług bibliotecznych, początkowo głównymi wydarzeniami były szkolenia i warsztaty dotyczące oferowanego przez bibliotekę dostępu do baz danych i innych zasobów elektronicznych. Podczas szkoleń bibliotekarze przybliżają użytkownikom różne sposoby przeszukiwania zasobów polskich i zagranicznych baz danych, czasopism elektronicznych, innych źródeł informacji, a także wyszukiwarek naukowych. Organizowane są również prezentacje zasobów drukowanych i możliwości ich efektywnego wykorzystania do celów naukowych, edukacyjnych i dydaktycznych. Adresatami szkoleń są nie tylko studenci, ale także pracownicy Politechniki Krakowskiej – z myślą o nich tworzone są prezentacje na temat bibliografii

uczelnianej, cytowań i zagadnień bibliometrycznych. Za organizację tych wydarzeń odpowiada Oddział Informacji Naukowej Biblioteki PK, który dzięki doświadczeniu zdobytemu podczas pracy z użytkownikami dostosowuje ofertę szkoleń do aktualnych potrzeb studentów i dydaktyków poszczególnych wydziałów. Szkolenia i warsztaty stały się na tyle popularnym punktem Tygodnia Biblioteki PK, że zaczęto prowadzić elektroniczną rejestrację na nie poprzez formularz zamieszczony na stronie internetowej Biblioteki PK.

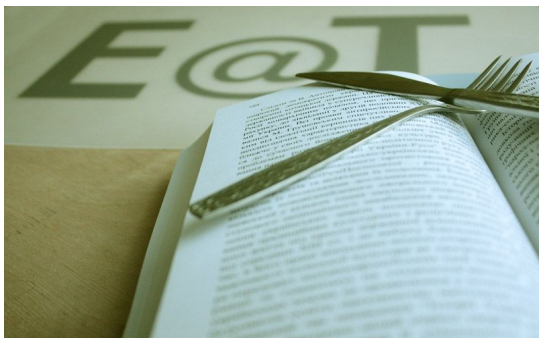
Fot. 4. Uczelniane Radio Nowinki na Pikniku Bibliotecznym
Źródło: ze zbiorów własnych auterek.

W celu zaprezentowania zasobów i usług podczas Tygodnia Biblioteki PK tworzy się także biblioteczną gazetkę pt. „Bibliodniówka”. W tym roku wydany został już dziesiąty numer tego periodyku. Treść nie zawsze jest związana wyłącznie z działalnością biblioteki, ale również przedstawia pracowników Biblioteki PK i ich zainteresowania. Artykuły dotyczą zarówno zasobów bibliotecznych, jak i tematów bardziej swobodnych, często przedstawianych w humorystycznej odsłonie, a zamieszczone teksty są dowodem kreatywności bibliotekarzy. W każdym numerze gazetki czytelnicy mogą znaleźć specjalnie stworzone zagadki związane z biblioteką – najczęściej są to krzyżówki i wykreślanki cieszące się dużym zainteresowaniem wśród studentów. Wszystkie numery „Bibliodniówki” są udostępniane w wersji elektronicznej w Repozytorium PK.

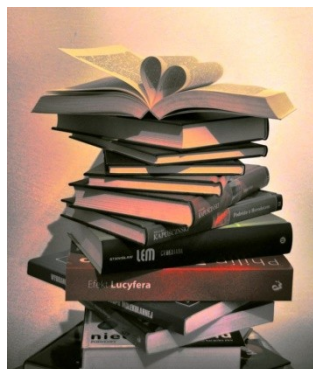
Propagowanie oferty Biblioteki PK poprzez konkursy jest nieodłącznym elementem Tygodnia Biblioteki PK. Poza łamigłówkami w „Bibliodniówce” organizuje się konkursy, często ogłaszane jeszcze przed rozpoczęciem Tygodnia Biblioteki PK, a rozstrzygane z reguły podczas Pikniku Bibliotecznego. Wszystkie akcje konkursowe poprzedzane są tworzeniem regulaminów, sprawdzanych i akceptowanych przez radcę prawnego Politechniki Krakowskiej. Możliwość zdobycia nagród przyciąga dużą rzeszę studentów, porównywalną z frekwencją na Pikniku Bibliotecznym. Wśród uczestników szczególne uznanie zdobywają także konkursy rzucania do tarczy czy koło fortuny.

Jednak nie tylko wiedza biblioteczna liczy się w organizowanych konkursach. Ważnym celem akcji jest również przedstawianie biblioteki jako miejsca przyjaznego użytkownikom i niezbędnego w codzienności studenckiej. Z tej idei rodzą się pomysły na lżejsze potraktowanie tematyki bibliotecznej. To dlatego wśród konkursów rozstrzyganych na Pikniku Bibliotecznym w poprzednich latach znalazły się dwa fotograficzne: „Książka i biblioteka

w obiektywie” oraz „Co autor miał na myśli”. Dzięki pomysłowości użytkowników na zgłoszonych do konkursów fotografiach można ujrzyć zabawny i nieraz przewrotny obraz biblioteki i książki.

Fot. 5. „Głód wiedzy”
I miejsce w konkursie
„Książka i biblioteka w obiektywie”
Aut. Michał Górka.

Fot. 6. „Z miłości do książek”
wyróżnienie w konkursie
„Książka i biblioteka w obiektywie”
Aut. Bożena Tyliszczak.

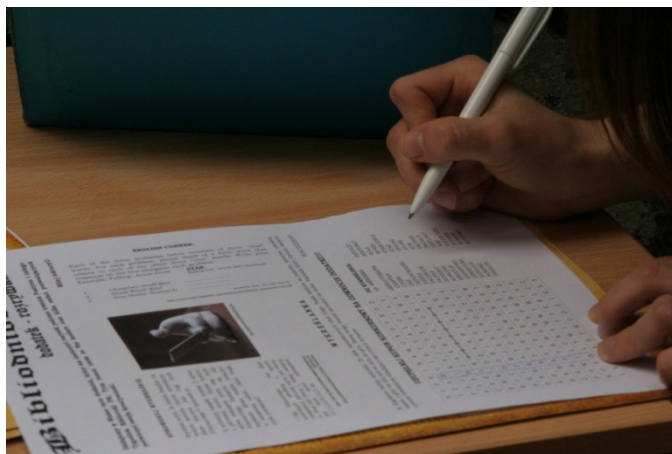
Fot. 7. „Gdzie leży granica”
I miejsce w konkursie
„Co autor miał na myśli”
Aut. Maciej Motak.

Fot. 8. „W pogoni za rozumem”
Nagroda dla pracownika BPK w konkursie
„Co autor miał na myśli”
Aut. Helena Gałek.

Warto wspomnieć także niezapomniany dla uczestników konkurs na „Najśłodszą bibliotekarkę”, w którym ocenie studentów i pracowników Politechniki Krakowskiej zostały poddane ciasta upieczone przez pracowników. Ociepleniu wizerunku biblioteki i przybliżeniu tego miejsca studentom oraz pracownikom uczelni służył konkurs na wiersz o Bibliotece PK. Wygrał go naczelnny poeta uczelniany, Krzysztof Konstanty Stypuła, wierszem „Bibliofilskie uczucia”¹. Stałym elementem Tygodnia Biblioteki PK są również konkursy organizowane na portalu Facebook. Promowane są tam usługi i zasoby biblioteki, a także zamieszczane informacje o wydarzeniach odbywających się w bibliotece. Liczba fanów facebookowego profilu w czasie trwania Tygodnia Biblioteki PK wzrasta każdego roku o około 50 osób. Jedną z przyczyn może być fakt, że w tym czasie na profilu biblioteki zamieszczane są ogłoszenia o 50% obniżce opłat za nieterminowy zwrot książek, na którą to wiadomość czeka wielu studentów.

¹ STYPUŁA, K.K. Bibliofilskie uczucia. *Bibliodniówka* [on-line], nr 6 [dostęp 20.08.2016]. Dostępny w: http://suw.biblos.pk.edu.pl/resources/i5/i7/i4/i0/i2/r57402/Bibliodniowka_2012.pdf.

Fot. 9. Konkursowa krzyżówka
Źródło: ze zbiorów własnych autorek.

Coraz większą popularnością cieszą się gry miejskie, dlatego w roku 2016 podczas Tygodnia Biblioteki PK wprowadzono taką atrakcję. W związku z uczelnianymi obchodami roku Tadeusza Kościuszki, patrona uczelni, tematyka gry związana była z jego osobą, a także z fortami i bastionami Twierdzy Kraków. Gra nosiła nazwę „W poszukiwaniu utraconej wolności” i jej celem było odnalezienie tajemniczej wiadomości, ukrytej na terenie dawnych Koszar wojskowych im. Arcyksięcia Rudolfa, będących obecnie kampusem Politechniki Krakowskiej. Ponieważ był to całkowity debiut, obszar gry ograniczył się jedynie do kampusu znajdującego się przy ul. Warszawskiej w Krakowie. Dzięki uprzejmości pracowników Muzeum Politechniki Krakowskiej, będącego dawniej więzieniem koszarowym, jeden z etapów gry umieszczono w tymże muzeum, a dokładnie w jednej z cel więziennych.

Niemale znaczenie ma oprawa takiej gry, czyli odpowiednie udekorowanie pomieszczeń lub miejsc, będących kolejnymi etapami gry, a także odpowiedni ubiór animatorów. Elementów dekoracji czy strojów można poszukać we własnych domach czy też w teatrach i muzeach, gdzie możliwe jest wypożyczenie rekwizytów za niewielką sumę. Ważną sprawą przy organizacji takiej zabawy jest też przeprowadzenie testu z minimum 2-3 grupami w celu sprawdzenia stopnia trudności zagadek, czasu na ich rozwiązanie oraz na przebycie trasy.

Gra „W poszukiwaniu utraconej wolności” wymagała od uczestników wiedzy, sprytu i sprawności manualnych. Użytkownicy musieli m.in.: ułożyć puzzle na czas (fragment Panoramy Raławickiej), rozwiązać rebus, dopasować wydarzenia z życia Tadeusza Kościuszki do odpowiednich dat, odnaleźć charakterystyczne elementy starej stajni, będącej obecnie budynkiem konferencyjno-wystawowym czy wspólnie wyrecytować wiersz. Oprócz zadań obowiązkowych każda z grup miała szanse na podwyższenie swojej punktacji, dzięki dodatkowym wyzwaniom.

Na tydzień przed rozpoczęciem gry na tablicach ulokowanych w budynkach biblioteki zamieszczone były najważniejsze informacje z biogramu Tadeusza Kościuszki, a także fakty historyczne o fortach krakowskich. Tablice były oznaczone ikoną kości do gry, będących symbolem gry miejskiej. Chętni do udziału w zabawie musieli zgłosić za pomocą formula-

rza elektronicznego 3-osobowe zespoły, podając dane osobowe uczestników, numery elektronicznych legitymacji studenckich, a także nazwę drużyny oraz jej kapitana. Zgodnie z regulaminem uczestnicy musieli mieć ważne karty biblioteczne, gdyż finalnym punktem gry było odnalezienie w katalogu komputerowym biblioteki książki, której tytuł należało rozszyfrować podczas gry. Po skończeniu zabawy każdy otrzymał ankietę ewaluacyjną. Wyniki pokazały, że gra była świetną zabawą, podczas której uczestnicy nie tylko poszerzyli swoją wiedzę, ale także dobrze spędzili czas. Zarówno oprawa wydarzenia, jak i animatorki-bibliotekarki bardzo się podobały, zwrócono jednak uwagę na zbyt małe rozreklamowanie gry oraz krótki czas jej trwania (1 godzina). Na kolejne lata planowane jest uatrakcyjnienie gry oraz zwiększenie liczby uczestników.

Fot. 10. Animatorzy gry miejskiej
Źródło: ze zbiorów własnych auterek.

Atrakcje związane z Tygodniem Biblioteki PK to nie tylko konkursy i gra miejska, ale także wystawy. Pierwsza, którą zorganizowano w Czytelni Głównej, prezentowała prace bibliotekarzy, ukazujące ich zainteresowania, niekoniecznie związane z wykonywanym zawodem. Użytkownicy mogli poznać pracowników Biblioteki PK jako malarzy, fotografów, podróżników. Temat podróży bibliotekarzy stał się na tyle inspirujący, że w kolejnych latach pokazano studentom i pracownikom Politechniki Krakowskiej miejsca, które odwiedzają bibliotekarze w trakcie swoich wypraw, zarówno zawodowych (konferencje i wyjazdy szkoleniowe), jak również prywatnych. Dużym zainteresowaniem cieszyła się także wystawa przedstawiająca architekturę biblioteczną na świecie – zdjęcia ciekawych rozwiązań architektonicznych, stworzonych na potrzeby bibliotek, stały się na tyle popularne, że postanowiono je przenieść do głównego holu Biblioteki PK i eksponować przez dłuższy czas.

Tematy architektoniczne pojawiły się także na wystawie w roku 2012, powiązanej z odbywającymi się wtedy w Polsce Mistrzostwami Europy w Piłce Nożnej, a zdjęcia stadionów gospodarzy Euro 2012 przyciągnęły do biblioteki nie tylko studentów kierunku architektura. Wśród wystaw organizowanych z okazji Tygodnia Biblioteki PK były także takie, które przybliżyły nieznaną część zasoby biblioteki – „Stare druki w zbiorach BPK” oraz „Leopolis Semper Fidelis” (wystawa organizowana we współpracy i we wnętrzach Muzeum Politechniki Krakowskiej). Była to atrakcja nie tylko dla bibliofilów, ale także dla tych studentów i pracowników Politechniki Krakowskiej, którzy nie zdawali sobie sprawy, jak ważne i cenne zbiory ma uczelniana biblioteka.

Fot. 11. Katalog wystawowy z roku 2015
Źródło: ze zbiorów własnych autorek.

Ponieważ Tydzień Biblioteki PK ma na celu także bawić, a przez zabawę poszerzać horyzonty myślowe, starano się o luźniejsze podejście do tematyki wystaw, co przejawiało się m.in. w wystawie „Książkowe inspiracje”. Zaprezentowane meble, biżuteria oraz ozdoby stworzone z książek i czasopism, a także szeroko przedstawiona sztuka książki (bookart), wywoływały niezwykle pozytywne reakcje zwiedzających. Dla wielu użytkowników niezapomniana była także ekspozycja ogromnego zbioru zakładek książkowych z kolekcji jednego z pracowników Biblioteki PK.

W 2016 r. wystawę w tradycyjnym rozumieniu tego słowa zastąpiła akcja pod tytułem „Rusz głową”. Odwiedzający Czytelnię Główną mogli włączyć się w przestrzeń intelektualnej i kreatywnej aktywności, spędzając czas w otoczeniu technicznych i inżynierskich gier, zabaw, rebusów i zagadek. Tydzień Biblioteki PK od lat jest także związany z wystawami książek naukowych, które są okazją do zapoznania się z najnowszą ofertą wydawnictw zagranicznych oraz do zaproponowania zakupu nowych zbiorów do biblioteki.

Fot. 12. Wystawa książek zagranicznych wydawców
Źródło: ze zbiorów własnych autorek.

Oprócz wydarzeń Tygodnia Biblioteki PK skierowanych do użytkowników są także te przeznaczone tylko dla bibliotekarzy. Organizatorzy zawsze pamiętają o emerytowanych pracownikach biblioteki i przygotowują dla nich spotkania dające szansę na ponowne spotkanie, poznanie nowych pracowników i miłe spędzenie czasu w byłym miejscu pracy. Spotkania te są okazją do wspominania wesołych historii i przybliżania ich bibliotekarzom o krótszym stażu pracy. Dla obecnie zatrudnionych organizowane są np. ognisko lub wycieczki integracyjne.

Fot. 13. Grill na Pikniku Bibliotecznym
Źródło: ze zbiorów własnych autork.

Choć organizacja Tygodnia Biblioteki PK pochłania wiele czasu i pracy, jest warta wkładanego w nią wysiłku. Świadczyć mogą o tym zarówno pozytywne reakcje studentów i pracowników Politechniki Krakowskiej, jak i nieustająca chęć działania w zespole organizacyjnym pracowników Biblioteki PK. Idea tworzenia wydarzeń zachęcających do bliższego poznania biblioteki wyzwala w bibliotekarzach kreatywność, pozwala inaczej spojrzeć na swoją pracę i daje satysfakcję z wykonywanych zadań. Wszystko to prowadzi do lepszego wypromowania oferty biblioteki i przekonania o jej ważnej roli w życiu całej uczelni, a organizacja tego typu wydarzeń jest warta polecenia każdej bibliotece akademickiej.

Bibliografia:

1. STYPUŁA, K.K. Bibliofilskie uczucia. *Bibliodniówka* [on-line], nr 6 [dostęp 20.08.2016]. Dostępny w: http://suw.biblos.pk.edu.pl/resources/i5/i7/i4/i0/i2/r57402/Bibliodniowka_2012.pdf.